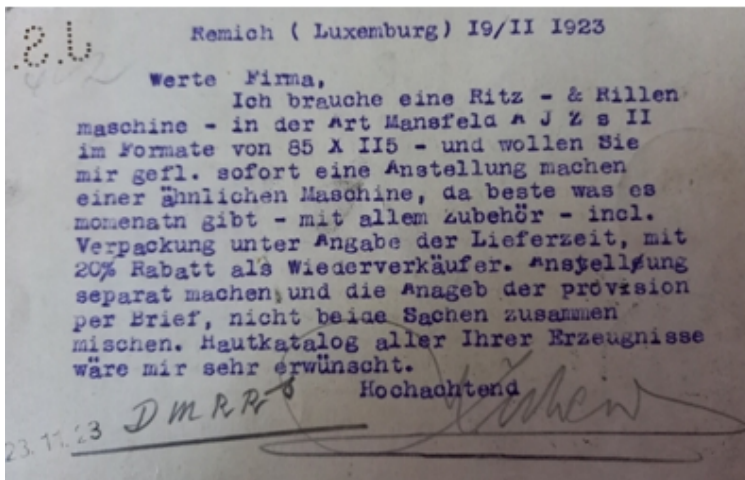

Het verhaal achter een Luxemburgse briefkaart (deel 2)

Door: Jacqueline Birnie

Zoals ik al in een eerder stukje schreef (in Perfinpost 143), zijn er in Luxemburg slechts twee briefkaarten met een perfin door de kaart bekend. Het is nu tijd om de tweede kaart te beschrijven. Deze kaart is verzonden door Joseph Scheid, een drukker en handelaar in Remich (zie de afbeeldingen hieronder).

Afb.1: briefkaart van Joseph Scheid, verzonden op 21 nov. 1923 naar Leipzig

Er zijn verder geen geperforeerde zegels van dit bedrijf bekend en ook geen andere geperforeerde briefkaarten. Wellicht kwam dit omdat Joseph een filatelist was. Ik vond zijn naam namelijk op een lijst van The Royal Philatelic Society London uit het jaar 1898.

Zoals bekend werden perfins in die tijd gezien als een vloek voor de filatelie, dus is het aannemelijk dat hij vanwege zijn hobby in ieder geval van het verder perforeren van zegels heeft afgezien.

Joseph Scheid is in de voetsporen van zijn vader Victor getreden, eveneens een drukker en handelaar in Remich. Onderstaande kaart van Remich (zie afbeelding 2) is door Victor Scheid gedrukt.

Afb.2: briefkaart van Remich, gedrukt door Victor Scheid

Naast de drukkerij had Victor een boek-, papier- en schrijfwarenwinkel. Op de briefkaart op de volgende pagina zijn deze beide zaken linksonder te zien. De eerste zaak is de boekhandel en daarnaast de ingang van de drukkerij met opschrift Scheid boven de deur (afbeelding 3).

Afb.3: briefkaart van Remich, met links de boekhandel en ingang van de drukkerij

Samen zijn vader en zoon verantwoordelijk voor het drukken van een plaatselijke krant in Remich, der Moselbote, Organ und Anzeigebblatt für Stadt & Kanton Remich (afbeelding 4).

Afb. 4: Voorkant van de Moselbote

Een krant waarin veel reclame werd gedrukt omdat volgens Victor een krant niet kon bestaan zonder reclame. De Moselbote is voor het eerst uitgekomen in 1888 als een krant die in eerste instantie eens per maand uitkwam.

Later is dat wekelijks op zaterdagen en zelfs twee wekelijks op dinsdagen en vrijdagen in een oplage van 500 exemplaren gebeurd. De laatste druk door Joseph Scheid heeft plaatsgevonden in 1907. Joseph zag uiteindelijk meer heil in het importeren en exporteren van machines voor de drukkerijbranche dan het overnemen van de boekhandel van zijn vader.

Ook van de geadresseerde is heel wat bekend. Machinefabriek Fomm was gevestigd in Leipzig-Reudnitz. Het bedrijf is opgericht door Johann August Fomm (zie afbeelding 5) op 1 juli 1858 als een machine- en boekbinderij-werkplaats.

Johann had een technische opleiding genoten en voordat hij zijn eigen bedrijf startte een aantal jaren gewerkt in de spoorwegwerkplaats van de gebroeders Harkort als machinebouwer.

Afb. 5: Johann August Fomm

Het bedrijf Fomm vervaardigde vele soorten machines voor de drukkerij-branchen zoals verschillende soorten snijmachines, drukpersen en inbindmachines (zie afbeelding 6).

Afb. 6: snijmachine van Fomm

Op verschillende wereldtentoonstellingen en techniekbeurzen heeft het bedrijf goede resultaten behaald met hun machines. Zo kregen ze bijvoorbeeld in 1897 op de 'Industrie- und Gewerbeausstellung' in Leipzig een gouden medaille voor hun buitengewone prestaties op technisch gebied.

De onderneming groeide snel en al in 1869 werd een nieuw terrein aangekocht aan de Kohlenstraße 4 - 9 in Leipzig-Reudnitz. De rode gebouwen zijn de fabriekshallen, de blauwe gebouwen het woonhuis en de kantoren.

Afb. 7: plattegrond van de fabriek van Fomm

Na het overlijden van Johann August op 1 november 1898 namen zijn drie zoons, Karl, Hans en Georg, het bedrijf over. Door het vroegtijdig overlijden van Hans, februari 1915 waren het vooral Karl en Georg die aan het bedrijf leiding hebben gegeven.

In de nacht van 4 december 1943 is het bedrijf door de Engelse luchtaanvallen op Leipzig zo goed als volledig vernietigd. De schade werd naderhand geschat op ruim 2 miljoen Duitse Reichsmark. Een klein deel van de machines en de voorraden kon worden gered en weer opgeknapt zodat het bedrijf in zeer beperkte omvang kon blijven bestaan.

Na de Tweede Wereldoorlog is het bedrijf genationaliseerd en onder staatstoezicht gesteld omdat Leipzig tot de DDR behoorde. De productie is voortgezet op een locatie buiten Leipzig tot 1981.

Het logo van de firma was een A en F gecombineerd (afbeelding 8).

Ik heb helaas niet kunnen terugvinden of zij ook perfins gebruikt hebben, misschien herkent een verzamelaar van Duitse perfins deze combinatie? Brengen we vervolgens afzender en geadresseerde samen, dan komen we aan de achterzijde van de briefkaart. Hier valt te lezen dat Joseph Scheid een 'Ritz- & Rillenmaschine' wil aanschaffen en als wederverkoper graag een 20% rabat wil ontvangen. Ik ben er niet precies achter wat deze machine kan, maar het heeft waarschijnlijk te maken met een speciale golfkartonmachine. Ook vraagt hij om een catalogus met alle machines van de firma Fomm.

Bronnen:

- *The Royal Philatelic Society London, International Philatelic collectors directory (1898)*
- *Delcampe.net voor de Ansichtkaarten van Remich*
- *300 Jahre Luxemburgischer Zeitungen*
- *Reudnitzer Industrie-Adel (2), <https://wortblende.com/2020/07/28>*